

Właściwe środowisko pracy: jakość warunków pracy = jakość opieki

The proper environment of work: the quality of conditions of work = quality of care

DOROTA KILAŃSKA

Zakład Pielęgniarstwa Społecznego i Zarządzania w Pielęgniarstwie, Wydział Pielęgniarstwa i Położnictwa, Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Przewodnicząca Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego

Introduction: As states the International Guild Nurses (ICN) a proper environment is the requirement of the present time. The organization of health system changes in the whole world steering workings on the strengthened of the meaning of health for individual. The financial source are indispensable to the achievement of this aim and funds the services, which it is not limited by the costs of service, strengthening of infrastructure and human supplies and enabling a high quality of service. The quality of care of patient and medical staff safety and their satisfaction from realized services and the done work is evaluated. "The proper environment of the work: the quality of the conditions of the work = the quality of care" – this headword of the International Day Nurse.

Aim: The aim of this presentation is information on the influence of proper environment of work on the conditions of work, and the consequence on quality of nursing care and sharing nurses the data prepared by the International Advice Nurses which will help in undertaking workings in the range of assurance to the nurses of proper "positive" environment of the work.

Key words: quality of conditions of work, quality of care

Wstęp: Jak podaje Międzynarodowa Rada Pielęgniarek (ICN) właściwe środowisko pracy jest wymogiem obecnych czasów. Organizacja systemu ochrony zdrowia zmienia się na całym świecie, ukierunkowując działania na wzmocnienie znaczenia zdrowia dla jednostki. Do osiągnięcia tego celu niezbędne są środki finansowe i finansowanie świadczeń, które nie jest ograniczane limitowaniem kosztów usług, wzmacniające infrastrukturę i zasoby ludzkie oraz umożliwiające wysoką jakość świadczonych usług. Jakość mierzona przede wszystkim bezpieczeństwem pacjenta i personelu medycznego i ich satysfakcją z realizowanych usług i wykonywanej pracy. „Właściwe środowisko pracy: jakość warunków pracy = jakość opieki” – to hasło Międzynarodowego Dnia Pielęgniarki.

Celem pracy: Przedstawienie informacji nt. wpływu właściwego środowiska pracy na warunki pracy, a w konsekwencji na jakość opieki pielęgniarskiej i przekazanie środowisku pielęgniarskiemu danych przygotowanych przez Międzynarodową Radę Pielęgniarek, które pomogą w podejmowaniu działań w zakresie zapewnienia pielęgniarkom właściwego „pozytywnego” środowiska pracy.

Słowa kluczowe: jakość warunków pracy, jakość opieki

Rola zespołu terapeutycznego w opiece nad dzieckiem (uczniem) z padaczką

The role of a therapeutic team with care of child (pupil) who has the epilepsy

ZBIGNIEW TOKARSKI, MAŁGORZATA WOJCIECHOWSKA

Zakład Pielęgniarstwa Klinicznego, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Epilepsy is a syndrome which appears returning troubles of brain activity which causes lots different attacks. These attacks proceed with loss of consciousness but not always.

Attacks are caused by unreasonable, sudden, pathological discharge of nerve cell groups. At school there are pupils who come from many different social groups.

The therapeutic team is a group of persons which realize common purpose. The therapeutic team is composed of 4 persons: teacher (form master), school educator, psychologist and nurse. There is a joint responsibility in this group of partners.

Each therapeutic team should:

- be in possession of high knowledge of epilepsy
- be good at dealing with people
- properly treat the pupil when the attack has just happened
- look after the pupil after attack of epilepsy.

The nurse has very important role in this therapeutic team. She has some tasks to do. She should care for the pupil, lead preventive treatment and rehabilitation and teach him health knowledge.

Key words: epilepsy, school, teacher, nurse, therapeutic team

Padaczką określamy stan chorobowy przejawiający się nawracającymi zaburzeniami czynności mózgu w postaci rozmaitych napadów. Napady te przebiegają najczęściej, ale nie wyłącznie, z utratą przytomności, a podłoże ich stanowią nadmierne, gwałtowne, patologiczne wyładowania grup komórek nerwowych.

Szkoła jest miejscem, które skupia uczniów z różnych środowisk.

Zespół terapeutyczny to grupa osób, która wspólnie realizuje cel. W skład zespołu terapeutycznego w szkole wchodzi: nauczyciel (wychowawca), pedagog szkolny, psycholog i pielęgniarka. Praca w takim zespole opiera się na zasadzie współpracy. Aby zespół prawidłowo wykonywał zadania powinien:

- posiadać odpowiednią wiedzę teoretyczną na temat padaczki
- umieć między sobą nawiązać prawidłową komunikację
- umieć prawidłowo postępować z uczniem w chwili wystąpienia napadu padaczkowego
- otoczyć odpowiednią opieką ucznia po napadzie padaczkowym.

W zespole terapeutycznym ważna rola przypada pielęgniarce. Z jej roli wynikają funkcje, które ma do spełnienia. Wobec ucznia z padaczką, pielęgniarka podejmuje działania opiekuńcze, profilaktyczne, rehabilitacyjne oraz promuje zdrowie.

Słowa kluczowe: padaczka, szkoła, nauczyciel, pielęgniarka, zespół terapeutyczny

Wpływ wybranych czynników na jakość życia dzieci z bólami głowy

Influence of selected factors on quality of life of children with headaches

DOROTA TALARSKA, MAŁGORZATA ZGORZALEWICZ-STACHOWIAK

Katedra Profilaktyki Zdrowotnej, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Introduction: Wilkenning stresses that the quality of life is connected to the way a person functions in natural and social environment. Headaches are one of frequent complaints diagnosed in children and adolescents. Due to their recurring character, they influence the bio-psycho-social functioning of the children.

Aim: The aim of the study was to learn about the factors influencing the quality of life of children with headaches.

Material and method: The research was conducted on 117 children with headaches, ages 8 to 18, treated at the Chair and Department of Developmental Neurology. The research tool was the Paediatric Quality of Life Inventory – PedsQL questionnaire. The Kruskal-Wallis and the U Mann-Whitney tests were used for statistical analysis. The research was conducted on 69 (58.97%) girls and 48 (41.03%) boys. The adolescents over 15 years of age prevailed in the group (48.72%).

Results: In the studied group 76 (64.96%) children had tension headaches, 17 (14.53%) had migraine with aura and 24 (20.51%) had migraine without aura. The duration of the headache in 67 (57.26%) children was the whole day, in 42 (35.90%) up to two hours and in 8 (6.84%) over 48 hours. Analyzing the particular domains of the quality of life from the PedsQL questionnaire, significant differences were noticed in the evaluation of the domain “physical functioning”, depending on gender, age and the duration of pain, and in the domain “emotional functioning” depending on gender. The duration of pain additionally influenced the evaluation of their social functioning by the patients.

Conclusions: 1. The difference in the evaluation of the quality of life depended on the gender and the age of the children, the duration of headaches and the severity of pain. 2. The indicated factors influenced different domains of the quality of life of the adolescents participating in the study.

Key words: quality of life, children, headaches

Wstęp: Wilkenning podkreśla, że jakość życia związana jest ze sposobem w jaki człowiek funkcjonuje w naturalnym i społecznym środowisku. Bóle głowy są jedną z częstych dolegliwości diagnozowanych u dzieci i młodzieży. Ze względu na nawracający charakter wpływają na ich bio-psycho-społeczne funkcjonowanie.

Cel pracy: Poznanie czynników wpływających na jakość życia dzieci z bólami głowy.

Materiał i metoda: Badaniem objęto 117 dzieci z bólami głowy, w wieku 8-18 lat, leczonych w Poradni i Klinice Neurologii Wieków Rozwojowego. Narzędziem badawczym był kwestionariusz: *Pediatric Quality of Life Inventory* – PedsQL. Do analizy statystycznej zastosowano test Kruskala-Wallisa oraz test U Manna-Whitneya. Badaniem objęto 69 (58,97%) dziewcząt i 48 (41,03%) chłopców. Przeważała młodzież w grupie powyżej 15 lat (48,72%).

Wyniki badań: W badanej grupie u 76 (64,96%) dzieci rozpoznano napięciowe bóle głowy, u 17 (14,53%) migrenę z aurą, natomiast u 24 (20,51%) migrenę bez aury. Czas trwania bólu głowy u 67 (57,26%) dzieci wynosił cały dzień, u 42 (35,90%) do dwóch godzin, natomiast u 8 (6,84%) powyżej 48 godzin. Analizując poszczególne domeny jakości życia z kwestionariusza PedsQL stwierdzono istotne różnice w ocenie dziedziny „funkcjonowanie fizyczne” w zależności od płci, wieku oraz czasu trwania bólu; w dziedzinie „funkcjonowanie emocjonalne” w zależności od płci. Czas trwania bólu miał dodatkowo wpływ na oceny badanych odnośnie ich funkcjonowania społecznego.

Wnioski: 1) Różnica w ocenie jakości życia zależała od płci i wieku dzieci, czasu trwania bólu oraz natężenia bólu. 2) Wymienione czynniki wpływały na różne domeny jakości życia badanej młodzieży.

Słowa kluczowe: jakość życia, dzieci, bóle głowy

Styl życia pacjentów z chorobą niedokrwienną serca

Lifestyle of patients with coronary heart disease

DOROTA TALARSKA, GRAŻYNA BĄCZYK, MAŁGORZATA PACHOLSKA

Katedra Profilaktyki Zdrowotnej, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Introduction: Cardiovascular diseases are one of the most common causes of death in Poland. Prophylactic actions undertaken by health care professionals are more and more often directed towards creating a lifestyle that is beneficial for the society's health.

Aim: The aim of the study was to learn about the lifestyle of patients with coronary heart disease.

Material and method: The research was conducted on 100 patients treated in Internal Medicine Ward of Hospital in Kalisz. The research tool was a questionnaire prepared based on literature review.

Results: 65% of the research group were men. The most women were aged 60 to 69 (45.71%), and the most men were ages 50 to 59 (84.62%). Twenty women (57.14%) and 28 men (43.08%) were overweight. While analyzing eating habits it was observed that 9 women (25.71%) and 49 men (75.38%) eat fat coming from animals. Pre-prepared meals were dominant in the diet of 14 (40%) women and 4 men (6.15%). Among their favourite leisure activities 13 women (37.14%) chose going for a walk and 26 men (40%) chose reading newspapers. Over half the people in the group (59%) were smokers.

Conclusions: 1. Patients in the research group have wrong eating habits. 2. Men prefer passive ways of spending their leisure time. 3. The dominant way of coping with stress was smoking.

Key words: coronary heart disease, lifestyle

Wstęp: Choroby układu krążenia są jedną z najczęstszych przyczyn zgonów w Polsce. Działania profilaktyczne podejmowane przez pracowników służby zdrowia coraz częściej ukierunkowane są na kształtowanie stylu życia sprzyjającego zdrowiu społeczeństwa.

Celem pracy: Poznanie stylu życia pacjentów z chorobą niedokrwienną serca.

Materiał i metoda: Badaniem objęto 100 pacjentów leczonych w Oddziale Internistycznym Szpitala Zespolonego im. Ludwika Perzyny w Kaliszu. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety opracowany na podstawie przeglądu piśmiennictwa.

Wyniki badań: W badanej grupie 65% stanowili mężczyźni. Najwięcej kobiet było w wieku 60-69 lat (45,71%), natomiast mężczyzn 50-59 lat (84,62%). Nadwagę stwierdzono u 20 (57,14%) kobiet i 28 (43,08%) mężczyzn. Analizując sposób odżywiania stwierdzono, że 9 (25,71%) kobiet oraz 49 (75,38%) mężczyzn spożywa tłuszcze pochodzenia zwierzęcego. Pokarmy gotowane dominują u 14 (40%) kobiet oraz 4 (6,15%) mężczyzn. Wśród preferowanych form wypoczynku 13 (37,14%) kobiet wybrało spacer, natomiast 26 (40%) mężczyzn czytanie prasy. Ponad połowa (59%) grupy paliła papierosy.

Wnioski: 1) W badanej grupie pacjenci posiadają nieprawidłowe przyzwyczajenia żywieniowe. 2) Mężczyźni preferują bierny sposób spędzania wolnego czasu. 3) Dominującym sposobem odreagowywania stresu było palenie papierosów.

Słowa kluczowe: choroba niedokrwienna serca, styl życia

Nieswoiste choroby zapalne jelit – opieka nad chorym w okresie leczenia chirurgicznego

Inflammatory bowel diseases – care during the surgery treatment period

KATARZYNA CIERZNIAKOWSKA, MARIA T. SZEWCZYK, JUSTYNA CWAJDA

Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Introduction: Inflammatory bowel diseases are associated with an option of potential surgical treatment. Variety of surgical methods requires detailed and appropriate patient preparation.

Aim: In our study we tried to present some problems of patients with inflammatory bowel diseases in aspect of perioperative period. We discussed methods of solving these problems and expected effects of nursing procedures.

Key words: inflammatory bowel disease, surgery, nursing

Wstęp: W przebiegu nieswoistych chorób zapalnych jelit często występuje konieczność przeprowadzenia zabiegu operacyjnego. Różnorodność metod operacyjnych wymaga dokładnego i odpowiedniego przygotowania chorego do interwencji chirurgicznej.

Cel pracy: Podjęto próbę przedstawienia problemów pielęgnacyjnych chorych z nieswoistymi chorobami zapalnymi jelit w okresie okołoperacyjnym, określono sposoby ich rozwiązania oraz oczekiwany efekt działań terapeutyczno-pielęgnacyjnych.

Słowa kluczowe: nieswoiste choroby zapalne jelit, zabieg operacyjny, pielęgnowanie

Wyznaczanie miejsca stomii jelitowej – rola i zadania pielęgniarki

Preoperatively stoma unspotted patients – a nursing issue

KATARZYNA CIERZNIAKOWSKA^{1/}, MARIA T. SZEWCZYK^{2/}, ZBIGNIEW BANASZKIEWICZ^{2/}

^{1/} Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

^{2/} Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

The stoma procedure that follows an operation on preoperatively stoma unspotted patients implicates numerous complications. In this regard the stoma site planning is indissoluble and distinguishing practice in preoperative dealing with gastrointestinal patients. Good stoma booking produces desired effect on functional outcome, patient rehabilitation and his/her social arrangement.

Key words: stoma, nursing

Wyłonienie stomii jelitowej podczas zabiegu operacyjnego, bez uprzedniego uzgodnienia miejsca jej lokalizacji, może skutkować wieloma powikłaniami. W związku z tym wyznaczenie miejsca przyszłej stomii stanowi nierozdzielny i charakterystyczny element przygotowania pacjenta ze schorzeniami jelit do zabiegu operacyjnego. Prawidłowe umiejscowienie stomii zwiększa szanse chorego na jej prawidłowe funkcjonowanie, pozytywnie wpływa na proces rehabilitacji i adaptacji do środowiska.

Słowa kluczowe: stomia jelitowa, rola pielęgniarki

Ocena deficytu samoopieki u chorych ze stomią w podeszłym wieku

Assessment of self-care deficiency among elderly patients with ostomy

KATARZYNA CIERZNIAKOWSKA^{1/}, ELŻBIETA KOZŁOWSKA^{1/}, MARIA T. SZEWCZYK^{1/}, ZBIGNIEW BANASZKIEWICZ^{2/},
ARKADIUSZ JAWIEŃ^{2/}, JUSTYNA CWAJDA^{1/}

^{1/} Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

^{2/} Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Aim: The aim of the study was an attempt to find factors influencing the prevalence of self-care deficiency among elderly patients with ostomy.

Material and method: Eighty patients with ostomy took place in the study. All of them were under supervision of Ostomy Outpatient Clinic of Doctor J. Biziel Hospital in Bydgoszcz, Poland. Study was performed in 2005. In order to find factors of self-care deficiency special questionnaire was elaborated. Following scoring system was adopted to assess ability to self-care: lower than 11 points – insufficiently prepared, whereas more than 10 points – sufficient preparation for self-care.

Results: In problems with ostomy self-care were found but no statistically significant differences were stated for patients under 65 and over 65. Age of ostomy patients is not a significant factor of self-care deficiency.

Conclusion: Comprehensive and individual patient education during hospitalization led to good level of self-care.

Key words: ostomy patient, self-care, education

Cel pracy: Próba określenia czynników wpływających na występowanie deficytu samoopieki u chorych ze stomią w wieku podeszłym.

Materiał i metoda: W badaniu brało udział 80 chorych ze stomią, objętych opieką Poradni Stomijnej działającej przy Klinice Chirurgii w SP ZOZ Wojewódzkiego Szpitala im. dr J. Biziele w Bydgoszczy. Badania przeprowadzono w 2005 r. Do określenia czynników deficytu samoopieki posłużono się specjalnie do tego celu przygotowanym kwestionariuszem ankiety. W ocenie zdolności do samoopieki przyjęto następującą punktację: poniżej 11 pkt – niedostateczne przygotowanie, natomiast powyżej 10 pkt – przygotowanie wystarczające do pełnienia samoopieki.

Wyniki badań: U chorych występowały problemy związane z samopielęgnacją stomii, nie stwierdzono jednak istotnych różnic statystycznych porównując chorych poniżej i powyżej 65 r.ż. Wiek osób ze stomią nie jest istotnym czynnikiem wpływającym na deficyt samoopieki.

Wnioski: Wnikliwa i indywidualna edukacja chorych w okresie okołoperacyjnym pozwoliła zachować dobry poziom samoopieki.

Słowa kluczowe: chory ze stomią, samoopieka, edukacja

Zastosowanie Skali Waterlow do oceny ryzyka wystąpienia odleżyn

Application of Waterlow Scale in estimation of decubitus ulcer risk

ELŻBIETA GROCHANS^{1/}, SYLWIA WIEDER-HUSZLA^{1/}, ANNA JURCZAK^{1/}, MAŁGORZATA STARCZEWSKA^{1/},
MAŁGORZATA OLECHNOWICZ^{2/}

^{1/} Samodzielna Pracownia Propedeutyki Nauk Pielęgniarskich, Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie

^{2/} Chirurgia Ogólna i Naczyniowa z Pododdziałem Oparzeniowym i Urazów Wielonarządowych, Wojewódzki Szpital Zespolony w Gorzowie Wielkopolskim

Introduction: Decubitus ulcers are serious health and nursing problem which modern medicine cannot entirely manage with. The most successful method of fighting bedsores is preventive treatment. Therefore the crucial task should be: defining reason factors, identifying patients of higher risk and creating an operation plan – nursing care within the framework of preventive activities towards patients at risk. To define factors characterising patients susceptible to bedsores development, point scales of risk estimation are used, one of the perfect and simple in adaptation is Waterlow card, which was used in this study.

Aim and material: The aim of the study was applying Waterlow scale to estimation of the risk of bedsores occurrence in patients staying in Care and Treatment Unit in Gorzów Wielkopolski.

Conclusions: 1. Using Waterlow scale ensures quick, simple and holistic estimation of bed sore development risk which a patient is exposed to. 2. Qualifying a patient to a proper risk category allows nurses conscious taking care of a patient with intensified care as well as applying proper antidecubital prophylaxis. 3. Antidecubital prophylaxis which is carried out in the Unit proves its high effectiveness.

Key words: decubitus ulcers, bedsores, Waterlow scale, care

Wstęp: Do określenia czynników charakteryzujących pacjentów podatnych na rozwój odleżyn służą punktowe skale oceny ryzyka. Jedną z doskonalszych i prostszych w zastosowaniu jest karta Waterlow, którą posłużono się w prowadzonych badaniach.

Cel badań: Zastosowanie skali Waterlow do oceny ryzyka wystąpienia odleżyn.

Materiał i metoda: Badania zostały przeprowadzone w okresie od czerwca do sierpnia 2005 r. u 305 pacjentów przebywających w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym Szpitala Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, wykorzystując metodę sondażu diagnostycznego w oparciu o standaryzowaną skalę Waterlow.

Wyniki badań: U 52,46% badanych osób wystąpiła wysoka i bardzo wysoka ocena zagrożenia wystąpienia odleżyn. Wśród tych osób tylko w trzech przypadkach stwierdzono występowanie odleżyn; stanowi to 1,87% grupy zagrożonej i 0,98% wszystkich badanych.

Wnioski: 1) Zastosowanie Skali Waterlow zapewnia szybką, prostą i całościową ocenę ryzyka rozwoju odleżyn, na jakie narażony jest pacjent. 2) Zakwalifikowanie pacjenta do właściwej kategorii ryzyka pozwala pielęgniarkom na świadome objęcie chorego wzmożoną, troskliwą opieką oraz zastosowanie właściwych metod profilaktyki przeciwoodleżynowej. 3) Prowadzona w Zakładzie profilaktyka przeciwoodleżynowa świadczy o jej wysokiej skuteczności.

Słowa kluczowe: odleżyny, skala Waterlow, opieka

Czy zespoły terapeutyczne realizują w pełni swoje zadania?

If therapeutics groups realize their tasks fully?

JADWIGA SALAMON^{1/}, KAZIMIERA MOŹDZIERZ^{2/}

^{1/}Zakład Fizjoterapii, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie

^{2/}Zakład Pielęgniarstwa, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie

Introduction: The whole towards to the patient cause, which help provided to him, ought to be operation of the group of different professional preparation. The therapeutic group is the experts group engaged at wide therapeutic process, cooperated with each another to the extent of the diagnosis, treatment and improvement of the patient, to aim at his recovery from illness or preparation for his best coping with life.

Aim: Cognition of work of the therapeutics groups and research if realization of their tasks completely.

Material and method: The questionnaire among 120 members of the therapeutics groups working at Hospital in Tarnow and health care institutions in District of Tarnow.

Results and conclusions: The research showed, that the therapeutics groups' don't realize their tasks fully. So that the therapeutics groups realize their tasks at complete one ought to: increase amount of specialists, correct work organization and relationship among the members of the group, search for the cooperation between the patient and his family, and improve cooperation with the non-government organizations and specialist services.

Key words: the therapeutics groups, tasks, realize

Wstęp: Holistyczne podejście do pacjenta powoduje to, że pomoc świadczona jemu powinna być działaniem grupy o różnym przygotowaniu zawodowym. Zespół terapeutyczny jest grupą specjalistów zaangażowanych w szeroki proces terapeutyczny, współpracujących ze sobą w zakresie diagnostyki, leczenia, usprawniania pacjenta, celem jego powrotu do zdrowia lub przygotowania do jak najlepszego radzenia sobie w życiu.

Cel pracy: Poznanie pracy zespołów terapeutycznych i zbadanie czy realizują w pełni swoje zadania.

Materiał i metoda: Badanie ankietowe przeprowadzono wśród 120 członków zespołów terapeutycznych działających w szpitalu w Tarnowie i placówkach służby zdrowia powiatu tarnowskiego.

Wyniki badań i wnioski: Zespoły terapeutyczne realizują swoje zadania tylko w 65%. Aby zespoły terapeutyczne realizowały w pełni swoje zadania należy: zwiększyć liczbę specjalistów, poprawić organizację pracy i relacje między członkami zespołów, pozyskać do współpracy pacjenta i jego rodzinę, usprawnić współpracę z organizacjami pozarządowymi i poradniami specjalistycznymi.

Słowa kluczowe: zespoły terapeutyczne, zadania, realizacja

Satysfakcja pacjenta jako miernik jakości usług medycznych – rozważania teoretyczne i analiza *The Newcastle Satisfaction with Nursing Scale (NSNS)*

Patient satisfaction as a measure of quality of health care services – discussion and analysis of *The Newcastle Satisfaction with Nursing Scale (NSNS)*

ANETA DOWBÓR-DZWONKA, BERNADETA CEGŁA, MAŁGORZATA FILANOWICZ, EWA SZYNKIEWICZ

Zakład Pielęgniarstwa Internistycznego, Katedra Pielęgniarstwa Klinicznego, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Introduction: Changes in the health care system, as well as in the way the patient is perceived, namely as a client of the health care system, introduced a new term into medicine- the quality of health care service. As a valuable indicator of the quality of service serves the patient satisfaction. Nurses, being the closest to the patients, contribute greatly to their satisfaction. The authors think that studying patient satisfaction regarding nursing care is of great importance in terms of improving its quality. The majority of described in the literature studies concerned satisfaction as a measure of quality of service in a given organizational unit. Nursing care was only a fraction of the examined situation. Though a small number of studies were conducted specifically in this direction, applying mostly author's questionnaires prevented from comparing the results. Some of the tools consisted methodological mistakes, which affected their sensitivity and reliability. That is why standardized tools have an advantage in this matter. Among all studies analyzed, only two were performed using a standardized tool, namely *The Newcastle Satisfaction with Nursing Scale (NSNS)*, borrowed from British scientists and adapted to Polish conditions.

Aim: The aim of this paper is to analyze the phenomenon of patient satisfaction and introducing some aspects of methodology of studies on patient satisfaction with an emphasis on the aspect of nursing care. The authors paid special attention to discussing and introducing the NSNS to a wider audience.

Key words: patient satisfaction, nursing care, quality of medical services, NSNS scale

Wstęp: Zmiany dokonane w systemie opieki zdrowotnej, a także w postrzeganiu pacjenta, który stał się klientem tego systemu, wprowadziły do medycyny pojęcie jakości opieki zdrowotnej. Za cenny wykładnik jakości uznano satysfakcję pacjenta. Pielęgniarki, stojąc najbliżej pacjenta, odgrywają niepodważalną rolę w budowaniu jego zadowolenia. Uważamy, iż badania satysfakcji pacjenta w aspekcie opieki pielęgniarskiej mają duże znaczenie dla poprawy jej jakości. Większość z opisanych w piśmiennictwie badań dotyczyła satysfakcji jako miernika jakości usług danej jednostki organizacyjnej. Opieka pielęgniarska stanowiła jedynie wąski wycinek badanej w nich rzeczywistości. Niewielka liczba badań ukierunkowana była wyłącznie pod tym kątem, jednak zastosowane w większości autorskie kwestionariusze ankiet uniemożliwiają porównywanie wyników. Niektóre narzędzia nie są pozbawione błędów metodologicznych, wpływających na ich czułość i miarodajność. Przewagę w tym względzie mają narzędzia standaryzowane. Tylko w dwóch przypadkach badań, na których opis natrafiono w piśmiennictwie, wykorzystane zostało takie właśnie narzędzie – skala NSNS (*The Newcastle Satisfaction with Nursing Scale*), zapożyczony od brytyjskich naukowców i zaadoptowany do polskich warunków.

Cel pracy: Analiza pojęcia satysfakcji pacjenta i zagadnień nim powiązanych oraz przybliżenie niektórych aspektów metodologii badań satysfakcji pacjenta ze zwróceniem uwagi na aspekt opieki pielęgniarskiej. Szczegółne miejsce w niniejszym opracowaniu zajmuje omówienie i przybliżenie szerszemu gronu odbiorców skali NSNS.

Słowa kluczowe: satysfakcja pacjenta, opieka pielęgniarska, jakość usług medycznych, skala NSNS

Przygotowanie jednostek leczenia zamkniętego na terenie regionu kujawsko-pomorskiego do wdrożenia postępowania profilaktycznego i leczenia odleżyn

Level of preparation for preventive procedures and pressure ulcer treatment in health care units from the Kujawsko-Pomorski region

LIDIA DOPIERAŁA^{1/}, MARIA T. SZEWCZYK^{1/}, KATARZYNA CIERZNAKOWSKA^{1/}, JUSTYNA CWAJDA^{1/}, ALEKSANDRA POPOW^{2/}, MARIA WYRZYKOWSKA^{3/}

^{1/} Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

^{2/} Wojewódzki Szpital im. Dr J. Bizuela w Bydgoszczy

^{3/} Szpital Uniwersytecki w Bydgoszczy

Introduction: Prevention of pressure ulcer development is one of the most important tasks of chronic diseases management. These diseases are the risk factors of pressure ulcer development. The effectiveness of prevention depends on medical staff work organization, material resources (e.g. dressings), training system and education.

Aim: The aim of the study was to assess the level of preparation for prevention activities, risk assessment, pressure ulcer treatment and documentation in health care units from Kujawsko-Pomorski region.

Material and method: This study was based on the questionnaire and was performed in 21 health care units. We assessed basic equipment of 1060 beds from internal, neurological and long-term care wards.

Results: The highest risk of pressure ulcer development was identified in neurological wards. Hospitalization longer than 10 days increases the risk. The highest morbidity was presented in long-term care wards. In 50% of hospitals there was a lack of equipment and materials used for pressure ulcer management and prevention, especially pressure-reducing mattresses.

Conclusion: Hospitals are not well performed for effective prevention and management of pressure ulcers.

Key words: pressure ulcers, prevention, pressure ulcer management

Wstęp: Jednym z ważniejszych zadań pielęgniarki w opiece nad pacjentem długotrwale unieruchomionym jest prowadzenie profilaktyki przeciwodleżynowej, zwłaszcza wśród osób obarczonych największym ryzykiem. Efektywność profilaktyki zależy od organizacji pracy personelu medycznego, wyposażenia placówek w sprzęt i środki do pielęgnacji chorych oraz systemu szkoleń i edukacji pracowników medycznych.

Cel badań: Ocena przygotowania jednostek leczenia zamkniętego na terenie regionu kujawsko-pomorskiego do wdrożenia postępowania profilaktycznego i rejestracji odleżyn.

Materiał i metoda: Badania za pomocą kwestionariusza ankiety prowadzono w 21 placówkach leczenia zamkniętego na terenie woj. kujawsko-pomorskiego. Oceniano wyposażenie w podstawowy sprzęt 1060 łóżek oddziału internistycznego, neurologicznego i opieki długoterminowej.

Wyniki badań: Największe ryzyko powstania odleżyn występowało w oddziałach neurologii. Pobyt chorego w szpitalu powyżej 10 dni zwiększał ryzyko wystąpienia odleżyn. Największą zapadalność i rozwój odleżyn zarejestrowano w placówkach opieki długoterminowej. W 50% szpitali na terenie woj. kujawsko-pomorskiego brakuje podstawowego sprzętu i środków do pielęgnacji chorych zagrożonych odleżynami, w tym materacy przeciw odleżynowych.

Wniosek: Analiza i ocena jednostek leczenia zamkniętego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wskazuje na niedostateczne przygotowanie wielu placówek do prowadzenia efektywnej profilaktyki ran odleżynowych na terenie opisywanego województwa.

Słowa kluczowe: owrzodzenia odleżynowe, profilaktyka, leczenie odleżyn

Pielęgowanie chorych leczonych po przebytych urazie czaszkowo-mózgowym

Nursing problems of patients treated after craniocerebral trauma

LIDIA DOPIERAŁA

Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Introduction: Considerable group of patients treated at neurosurgery department is formed by patients who have sustained craniocerebral trauma. Symptomatology of injuries resulting from nervous system lesions involves dysfunctions such as: disturbances of consciousness and awareness, incoordination, and disorders of urethral sphincter function and basic vital functions.

Aim: The aim of the research was to discuss the basic nursing problems of patients after craniocerebral trauma treated conservatively and operatively.

Key words: craniocerebral trauma, nursing problems

Wstęp: Znaczną grupę chorych leczonych w oddziałach neurochirurgii stanowią pacjenci, którzy doznali urazu czaszkowo-mózgowego. Symptomatologia urazów wynikająca z uszkodzenia układu nerwowego wiąże się z zaburzeniami takich czynności, jak: zaburzenia świadomości/przytomności, motoryki, koordynacji ruchowej, funkcji zwieraczy, podstawowych funkcji życiowych.

Cel pracy: Omówienie podstawowych problemów pielęgnacyjnych chorych po przebytych urazie czaszkowo-mózgowym leczonych zachowawczo i operacyjnie.

Słowa kluczowe: uraz czaszkowo-mózgowy, problemy pielęgnacyjne

Ocena jakości życia osób ze schyłkową niewydolnością nerek leczonych powtarzalnymi hemodializami i dializami otrzewnymi

Assessment of quality of life of people suffering from terminal renal failure treated with repeatable hemodialyses and dialyses

EWA BOROWIAK^{1/}, ELŻBIETA BRAKSATOR^{1/}, MAREK NOWICKI^{2/}, TOMASZ KOSTKA^{3/}

^{1/} Katedra Nauczania Pielęgniarstwa z Pracowniami Praktycznymi, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

^{2/} Klinika Nefrologii, Hipertensjologii i Transplantologii Nerek, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

^{3/} Klinika Geriatrii, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Aim: The aim of the study was to analyze the factors determining quality of life of people with terminal renal failure treated with the repeatable haemodialyses and peritoneal dialyses.

Material and methods: The study was carried out in the population of 150 subjects above the age of 18 – in three groups of 50 people: with haemodialyses, peritoneal dialyses as well as the healthy subjects with no renal failure. Every respondent was interviewed in order to gain information about their chronic diseases. The EuroQol 5D questionnaire was used to assess the quality of life. The nutritional state (MNA questionnaire), depression (Geriatric Depression Scale – GDS), physical functions (ADL – Activities of Daily Living and IADL – Instrumental Activities of Daily Living) as well as physical activity (questionnaires Seven-Day Recall Physical Activity Questionnaire and Stanford) were assessed.

Results and conclusions: Peritoneal dialysed persons in comparison to haemodialysed patients were characterized by poorer quality of life in terms of: ability of self-care and performing daily tasks, everyday and instrumental functioning as well as systematic use of larger quantity of medications. However, they were characterized by better quality of life in terms of: nutritional state, better overall well-being as well as smaller feeling of pain. In comparison to the healthy population, dialyzed patients are characterised with worse assessment of quality of life. The factors aggravating the quality of life for dialyzed people are the female gender, chronic diseases, limited ability of everyday and instrumental functioning, undernutrition, depression, difficulties of the therapy, exclusion of possibility to undergo the kidney transplantation as well as lack of professional activity.

Key words: quality of life, haemodialysis, peritoneal dialysis

Wstęp: Na jakość życia chorych dializowanych ma wpływ wiele czynników, m.in.: stan zdrowia, możliwość wyboru metody leczenia nerkozastępczego, status socjoekonomiczny, sytuacja rodzinna i zawodowa, stan emocjonalny, radzenie sobie ze stresem, wsparcie ze strony rodziny, stosunki między personelem medycznym a pacjentem, rodzaj dostępu dializacyjnego, samodzielność w życiu, niezależność od otoczenia, poczucie satysfakcji z życia.

Cel pracy: Analiza czynników determinujących jakości życia osób ze schyłkową niewydolnością nerek leczonych powtarzalnymi hemodializami i dializami otrzewnymi.

Materiał i metody: Badania objęły populację 150 osób powyżej 18 r.ż. – po 50 osób: hemodializowanych, dializowanych otrzewnowo oraz zdrowych bez niewydolności nerek. U każdego z badanych przeprowadzono wywiad w celu pozyskania informacji dotyczących m.in. występowania chorób przewlekłych. W badaniu posługiwano się oceną jakości życia przy pomocy kwestionariusza EuroQol 5D. Dokonano również oceny stanu odżywienia (kwestionariusz MNA), samopoczucia (geriatryczna skala oceny depresji – GDS), sprawności funkcjonalnej (skala funkcjonowania codziennego – ADL i instrumentalnego – IADL) oraz aktywności ruchowej (kwestionariusze: *Seven-Day Recall Physical Activity Questionnaire* oraz *Stanford*).

Wyniki badań i wnioski: Osoby dializowane otrzewnowo w porównaniu z pacjentami hemodializowanymi charakteryzowały się gorszą jakością w zakresie: zdolności do samoopieki i do wykonywania codziennych zadań, funkcjonowania codziennego i instrumentalnego oraz systematycznego przyjmowania większej ilości leków; natomiast lepszą jakością życia w zakresie: stanu odżywienia, lepszego ogólnego samopoczucia oraz mniejszego odczuwania bólu. Chorzy dializowani w porównaniu z populacją ludzi zdrowych charakteryzują się gorszą oceną jakości życia. Czynniki pogarszającymi jakość życia u osób dializowanych są: płeć żeńska, obecność chorób przewlekłych, ograniczona zdolność do funkcjonowania codziennego i instrumentalnego, niedożywienie, występowanie stanów depresyjnych, uciążliwość terapii, wykluczenie możliwości przeprowadzenia transplantacji nerki, ograniczenie lub uniemożliwienie realizacji zainteresowań oraz brak aktywności zawodowej.

Słowa kluczowe: jakość życia, hemodializa, dializa otrzewnowa

Umiejętności i zdolności ważne w pracy pielęgniarek: opinie studentów medycyny w Polsce

Skills and abilities important for nurses: Polish medical students' opinions

LUDMIŁA MARCINOWICZ^{1/}, MARY FOLEY^{2/}, DANUTA ZARZYCKA^{3/}, ADAM WINDAK^{4/}, KRZYSZTOF BUCZKOWSKI^{5/}, SŁAWOMIR CHLABICZ^{1/}

^{1/}Zakład Medycyny Rodzinnej i Pielęgniarstwa Środowiskowego, Akademia Medyczna w Białymstoku

^{2/}Department of Community and Preventive Medicine, Mount Sinai School of Medicine, New York, USA

^{3/}Katedra Rozwoju Pielęgniarstwa, Akademia Medyczna im. prof. Feliksa Skubiszewskiego w Lublinie

^{4/}Pracownia Medycyny Rodzinnej, Katedra Chorób Wewnętrznych i Gerontologii, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

^{5/}Zakład Medycyny Rodzinnej, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Introduction: The current study discusses the perception of the nursing profession from the perspective of medical students in Poland.

Aim: The study objective was to find out what skills and abilities of nurses are rated high by medical students. We had two research questions: 1) Does the perception of skills and abilities important for the nursing profession change in the course of medical studies? 2) Does the respondents' gender affect the perception of skills and abilities important in the nurse's job?

Material and method: The study was carried out in three cities situated in different regions of Poland (Białystok, Bydgoszcz and Krakow). A total of 900 medical students responded to the survey: 300 in Białystok, 300 in Bydgoszcz, and 300 in Krakow, representing medical students from medical schools, years 1, 3 and 6. Data were collected in 2005/2006 year. The questionnaire "Professional Nursing Image Survey" adapted to Polish conditions was used. In the current study, respondents' replies to the first scale – "Skills and Abilities" were only analyzed.

Results: Medical students perceive the nurse mainly in the categories of professional reliability, good technical skills and such features as being friendly and courteous. The respondents' gender affects the perception of the nursing profession. Women value skills and abilities of nurses definitely higher than men.

Conclusion: The opinion of medical students concerning skills and abilities needed for the profession of nursing seems to promote professional duties associated with the therapeutic process rather than development of independence.

Key words: nurse, skills, abilities

Wstęp: Niniejsza praca opisuje postrzeganie zawodu pielęgniarki z perspektywy studentów medycyny w Polsce.

Cel badań: Poznanie, jakie umiejętności i zdolności postrzegają jako ważne studenci medycyny. Pytania badawcze były następujące: 1) Czy postrzeganie umiejętności i zdolności ważnych w pracy pielęgniarki zmienia się w trakcie studiów medycznych? 2) Czy płeć respondentów wpływa na postrzeganie pracy pielęgniarki?

Materiał i metoda: Badania przeprowadzono w trzech regionach kraju (Białystok, Bydgoszcz i Kraków). Ogółem 900 studentów medycyny wzięło udział w badaniu (po 300 z każdego regionu), reprezentując studentów z 1, 3 i 6 roku studiów. Dane zbierano w roku akademickim 2005/2006. Wykorzystano ankietę „Professional Nursing Image Survey” zaadaptowaną do warunków polskich. W niniejszej pracy przeanalizowano tylko odpowiedzi respondentów na pierwszą część ankiety: „Umiejętności i zdolności”.

Wyniki badań: Studenci medycyny postrzegają pielęgniarkę głównie w kategoriach rzetelności zawodowej, dobrych umiejętności technicznych oraz takiej cechy, jak: przyjazna i uprzejma. Płeć respondentów wpływa na postrzeganie pracy pielęgniarki. Kobiety zdecydowanie korzystniej postrzegają umiejętności i zdolności pielęgniarek niż mężczyźni.

Wniosek: Opinia studentów medycyny na temat umiejętności i zdolności potrzebnych w pracy pielęgniarki bardziej sprzyja realizacji przez nią zadań zawodowych wynikających z procesu terapeutycznego niż rozwojowi samodzielności w pielęgniarstwie.

Słowa kluczowe: pielęgniarka, umiejętności, zdolności

Objawy niepożądane u pacjentów po endoprotezoplastyce stawu biodrowego w zależności od rodzaju stosowanego znieczulenia i trybu przyjęcia

Adverse effects in patients after hip replacement in relation to anaesthetic method and the admission procedure

BOŻENA MURACZYŃSKA, ANNA ADAM

Katedra Pielęgniarstwa Klinicznego, Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu, Akademia Medyczna im. Feliksa Skubiszewskiego w Lublinie

Introduction: The most common health problem of a hip joint is its arthritic degeneration. In advanced cases the only possible and effective method of curing this problem is a hip replacement operation which allows the patient to regain physical mobility and stops their chronic pain.

Aim: The aim of this paper was to assess the occurrence of adverse symptoms in patients in their first days after the hip replacement operation, taking into consideration the type of anaesthetic received and the admission procedure.

Material and method: The research was conducted in the Injury-Orthopaedic Unit on 104 patients. The group comprised 68 women and 36 men. The most numerous group, over half of the sample, was in the 60-70 age group bracket. The method used was a diagnostic survey involving of a questionnaire form.

Results and conclusions: Although no definitive conclusions can be drawn, it appears that the majority of patients were operated on according to a plan and with an epidural anaesthesia and the hip replacement operation was performed twice as often on women. The frequency of symptoms reported by the patients, in the first 24 hours after the hip replacement operation, depended on the type of the anaesthetic used and was higher in the women's group. There are few complications after the implantation of the hip replacement prosthesis. However, if the complications do occur, it can be assumed that they are related to the mode of qualification for the operation, patient's sex and the existence of other diseases.

Key words: healthy problem, abnormal symptom

Wstęp: Najczęstszym problemem zdrowotnym stawu biodrowego jest jego zwyrodnienie. W zaawansowanej chorobie zwyrodnieniowej tego stawu jedyną możliwą i skuteczną metodą leczenia, która pozwala na przywrócenie sprawności fizycznej i uwalnia chorego od przewlekłego bólu, jest leczenie operacyjne polegające na endoprotezoplastyce.

Cel pracy: Ocena niepożądanych objawów u pacjentów w pierwszych i kolejnych dobach po wszczępieniu endoprotezy stawu biodrowego z uwzględnieniem rodzaju znieczulenia i trybu przyjęcia.

Materiał i metoda: Badania przeprowadzono w Oddziale Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej. Badaniem objęto 104 osoby, w tym 68 kobiet i 36 mężczyzn. Najliczniejszą grupę, bo ponad połowę, stanowiły osoby z przedziału wiekowego 60-70 lat. Zastosowaną metodą był sondaż diagnostyczny z zastosowaniem kwestionariusza ankiety.

Wyniki badań i wnioski: Mimo, że nie można postawić kategoriycznych wniosków zauważyć można, że zdecydowana większość pacjentów operowana była w trybie planowanym i znieczuleniu zewnątrzoponowym oraz dwa razy częściej zabieg wszczępienia endoprotezy stawu biodrowego dotyczył kobiet. Częstość objawów zgłaszanych przez pacjentów, w pierwszych 24 godzinach po zabiegu endoprotezoplastyki stawu biodrowego, zależała od rodzaju stosowanego znieczulenia i była wyższa w grupie kobiet. Częstość powikłań po zabiegu operacyjnym wszczępienia endoprotezy stawu biodrowego była bardzo mała. Jeżeli jednak powikłania wystąpiły, były warunkowane trybem przyjęcia do zabiegu, płcią, jak i współistnieniem innych chorób.

Słowa kluczowe: problem zdrowotny, objawy niepożądane

Zachowania zdrowotne pacjentów z niedokrwieniem kończyn dolnych

Health behaviours of patients with lower limbs ischemia

ALICJA PATOŁA^{1/}, RENATA PIOTRKOWSKA^{2/}, JANINA KSIĄŻEK^{2/}

^{1/} Klinika Kardiochirurgii i Chirurgii Naczyniowej, SP SK nr 1 ACK Akademii Medycznej w Gdańsku

^{2/} Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Akademia Medyczna w Gdańsku

Introduction: One's actions depend on motives which make a person act in a certain way, and definitely they are connected with one's talents, habits, and the level of intellectual abilities. Health behaviours account for maintaining a person's health on a proper level. When writing about health behaviours, it has to be notified that nowadays health is a matter of choice, that is a conscious and sensible process of making decisions. Among health behaviours certain categories can be distinguished, namely pro-health behaviours which promote health, and anti-health behaviours which have a destructive effect on a person's body.

Aim: The aim of the research is the analysis and assessment of health behaviours of patients hospitalized because of lower limbs ischemia.

Material and method: The research comprised 35 patients treated due to lower limbs ischemia in the Clinic of Cardiosurgery and Vascular Surgery of the Independent Teaching Hospital No 1, the Academic Clinical Centre and Medical University of Gdansk. The method of a diagnostic survey was used.

Results: Some of the patients did not undergo prophylactic tests before the symptoms of lower limbs ischemia appeared. The patients do not always attend control visits or take the indicated drugs. Most of the respondents realize the positive influence of physical activities on people's health, however, only a few actually practice them. About half of the respondents are heavy smokers, the rest are the people who, in vast majority, quit smoking only after the first symptoms appeared.

Conclusion: The research results suggest the necessity of long-term educational activities of the whole society, and in particular the people in the risk group.

Key words: health behaviours, lower limbs ischemia

Wstęp: Działanie człowieka zależy od motywów, które do tego działania go skłaniają, a z pewnością też od jego uzdolnień, nawyków, od poziomu sprawności intelektualnej. Pisząc o zachowaniach zdrowotnych, od których uzależnione jest utrzymanie zdrowia na odpowiednim poziomie, należy zwrócić uwagę, iż w obecnych czasach zdrowie jest sprawą wyboru, czyli świadomego podejmowania decyzji. Wśród zachowań zdrowotnych można wyróżnić zachowania prozdrowotne, a więc sprzyjające zdrowiu i antyzdrowotne, czyli wpływające destrukcyjnie na organizm człowieka.

Cel pracy: Analiza i ocena zachowań zdrowotnych pacjentów hospitalizowanych z powodu niedokrwienia kończyn dolnych.

Materiał i metoda: Badaniem objęto 35 pacjentów leczonych z powodu niedokrwienia kończyn dolnych w Klinice Kardiochirurgii i Chirurgii Naczyniowej SPSK Nr 1 ACK Akademii Medycznej w Gdańsku. Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego.

Wyniki badań: Stwierdzono, że część pacjentów nie poddawała się badaniom profilaktycznym przed wystąpieniem objawów niedokrwienia kończyn dolnych. Badani nie zawsze przestrzegają terminów wizyt kontrolnych u lekarza i nie zawsze przyjmują zalecane leki. Większość respondentów jest świadoma korzystnego wpływu ćwiczeń fizycznych na zdrowie, ale tylko nieliczni stosują je w praktyce. Około połowy badanych osób to nałogowi palacze, natomiast pozostali to osoby, które w zdecydowanej większości rzuciły palenie papierosów dopiero po wystąpieniu objawów chorobowych.

Wniosek: Otrzymane wyniki badań sugerują konieczność prowadzenia długofalowych działań edukacyjnych w stosunku do całego społeczeństwa, a w szczególności w odniesieniu do osób będących w grupie ryzyka.

Słowa kluczowe: zachowania zdrowotne, niedokrwienie kończyn dolnych

Zespół terapeutyczny z perspektywy pielęgniarek

The therapeutic team from perspective of nurses

WOJCIECH NYKLEWICZ

Zakład Pielęgniarstwa Ogólnego, Akademia Medyczna w Białymstoku

Introduction: In the ideal therapeutic team all members are isonomic, every member voice is important and precious in realization of the common aim. They have the common aim, it is being recovering of the patient or – if this impossible – they provide optimum care to being recovering patients, with being ill and with dying. Members of therapeutic team cooperate with themselves, they use democratic management style and based on partnership of communication style.

Aim: An aim this paper is show of several problems of principle, obstructing building of therapeutic team with nurses participation, and they work under principles.

Material: In paper used is the many years' experience making of human communication trainings and the therapeutic team communication trainings, provided for nursing staff.

Results and conclusions: The analysis of problems and of deficits of nurses communication shows that nurses are seldom members of interdisciplinary therapeutic teams. Nurses do not work in interdisciplinary teams because: medical units provide imperative model of care, there is imperative model of personnel management, and egocentric communication style. Nurses are feeling the small worth as a professionalists and they are not independent and do not know to work as isonomic members in the therapeutic team.

Key words: therapeutic team, nursing, trainings

Wstęp: Idealny zespół terapeutyczny to taki, w którym każdy z uczestników ma równe prawa w odniesieniu do pozostałych, głos każdej osoby jest równie ważny i cenny w realizacji wspólnego celu. Tym celem jest zdrowienie pacjenta lub – jeśli to niemożliwe – dostarczenie optymalnej opieki w zdrowieniu, chorowaniu i umieraniu. Członkowie zespołu współpracując ze sobą, stosują demokratyczny styl zarządzania oraz partnerski styl komunikowania się.

Cel pracy: Wskazanie kilku zasadniczych problemów, utrudniających budowanie zespołu terapeutycznego z udziałem pielęgniarek, pracującego zgodnie z zasadami.

Materiał: Prezentacja oparta jest na wieloletnich doświadczeniach prowadzenia szkoleń z zakresu porozumiewania się z pacjentami i w zespole terapeutycznym, prowadzonych dla zespołów pielęgniarskich.

Wyniki i wnioski: Z analizy problemów i deficytów komunikacyjnych pielęgniarek wynika, że nie są one członkami interdyscyplinarnych zespołów terapeutycznych. Interdyscyplinarne zespoły nie istnieją, ponieważ: w ZOZ panuje ordynatorski model zarządzania opieką, dyrektywny model zarządzania personelem, egocentryczny styl komunikowania się. Ponadto pielęgniarki mają poczucie małej wartości zawodowej i nie korzystają z ustawowej samodzielności oraz nie potrafią zaistnieć w zespole jako równoprawni członkowie.

Słowa kluczowe: zespół terapeutyczny, pielęgniarstwo, szkolenia

Ocena procesu pielęgnowania operowanych chorych z powodu kamicy pęcherzyka żółciowego

Estimate of process of nursing operated patients with cholelithiasis

JANINA KSIAŻEK^{1/}, ARTUR GIBAS^{2/}, MONIKA JAROMIŃSKA^{3/}

^{1/} Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Akademia Medyczna w Gdańsku

^{2/} Klinika Chirurgii Klatki Piersiowej, Akademia Medyczna w Gdańsku

^{3/} Studenckie Koło Naukowe przy Zakładzie Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Akademia Medyczna w Gdańsku

Introduction: Cholelithiasis is one of most common and most often occurring disease in surgery Everyday in Poland as well as in the world number of patient with cholelithiasis grows.

Aim: The aim of this study is to estimate of process of nursing and qualities of nursing services on the faith of estimate of nurses' documentation and the patients' satisfaction.

Material and method: The randomized study was performed in one of specialistic hospital in Pomeranian province between 16.02.2006 – 31.04.2006 and concerning 50 patients in first or second day after cholecystectomy. In research group the mean age was 58 years. STATISTICA 7.1 was used for statistic analysis.

Results and conclusions: Standard nursing trends average level on the faith of research valuations documentation and patient's satisfaction. Patient's satisfaction falls along with age but it is not dependent from sex and residences.

Key words: cholelithiasis, cholecystectomy, laparoscopy

Wstęp: Kamica pęcherzyka żółciowego jest jedną z najbardziej powszechnych i najczęściej występujących chorób w chirurgii ogólnej. Każdego dnia zarówno w Polsce i na świecie, rośnie liczba ludzi chorych na kamice.

Cel pracy: Ocena procesu pielęgnowania oraz jakości usług pielęgniarstkich w oparciu o ocenę dokumentacji pielęgniarstkiej oraz ocenę satysfakcji pacjenta.

Materiał i metoda: Badania przeprowadzono w jednym ze szpitali specjalistycznych w woj. pomorskim w okresie od 16.02.2006 r. do 31.04.2006 r. Grupę badawczą stanowili pacjenci losowo dobrani w średnim wieku 58 lat, od 24 do 95 lat, znajdujący się w pierwszej lub drugiej dobie po zabiegu operacyjnym. Analizę statystyczną przeprowadzono za pomocą pakietu STATISTICA 7.1.

Wyniki badań i wnioski: Poziom opieki pielęgniarstkiej w oparciu o analizę oceny dokumentacji i satysfakcja pacjenta kształtują się na średnim poziomie. Satysfakcja pacjenta spada wraz z wiekiem, ale nie jest uzależniona od pozostałych zmiennych demograficznych.

Słowa kluczowe: kamica pęcherzyka żółciowego, cholecystektomia, laparoscopia

Zastosowanie wybranych modeli pielęgnowania w opiece nad pacjentem chirurgicznym

Application of selected nursing care models in the care of a surgical patient

JANINA KSIĄŻEK^{1/}, ALEKSANDRA GAWORSKA-KRZEMIŃSKA^{2/}, PIOTR JANIEWICZ^{3/}, RENATA PIOTRKOWSKA^{1/}

^{1/} Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Akademia Medyczna w Gdańsku

^{2/} Katedra Pielęgniarstwa, Akademia Medyczna w Gdańsku

^{3/} Studenckie Koło Naukowe przy Zakładzie Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Akademia Medyczna w Gdańsku

Introduction: Models of care contribute to the development of scientific basis of nursing. The process of care, as the primary element of this model, is a method of providing care in a complete, continued, and individualized way.

Aim: The assessment of occupational needs and possibilities of a nurse, based on theoretical models of care.

Material and method: The research was carried out among 25 nurses and 80 patients of surgical wards at two hospitals in Kwidzyn District, Pomerania. The methods used in the research are: medical records analysis, diagnostic survey and statistical methods.

Results and conclusions: The results indicate that at the current stage of knowledge and awareness of the nurses involved in the research, working based on theoretical models of care is not possible. In both hospitals the Nursing Care Process Chart is kept and updated. This, however, in the respondents' opinion, does not influence better quality of nursing care, and what is more, current situation of nursing personnel does not promote the system of providing care in an individualized way.

Key words: models of care, process of care

Wstęp: Modele opieki służą rozwijaniu naukowych podstaw pielęgniarstwa, a proces pielęgnowania, jako podstawowy element tego modelu, jest metodą zapewniania opieki w sposób całościowy, ciągły i zindywidualizowany.

Cel pracy: Ocena potrzeb i możliwości pracy pielęgniarki w oparciu o teoretyczne modele pielęgnowania.

Materiał i metoda: Badania przeprowadzono wśród 25 pielęgniarek i 80 pacjentów oddziałów chirurgicznych dwóch szpitali powiatu kwidzyńskiego woj. pomorskiego. Metodą zastosowaną w pracy jest analiza dokumentacji medycznej oraz sondaż diagnostyczny i metody statystyczne.

Wyniki badań i wnioski: Badania wskazują, że na tym etapie wiedzy i świadomości badanych pielęgniarek nie ma możliwości pracy w oparciu o teoretyczne modele pielęgnowania. W obu badanych jednostkach jest prowadzona Karta Procesu Pielęgnowania. Jednak w opinii ankietowanych, nie ma ona wpływu na poprawę jakości opieki pielęgniarskiej, a sytuacja kadrowa nie stwarza warunków do prowadzenia opieki w systemie zindywidualizowanym.

Słowa kluczowe: modele pielęgnowania, proces pielęgnowania

Ocena problemów zdrowotnych pacjentów z twardziną układową ograniczoną i uogólnioną

The assessment of health problems of patients suffering from limited and diffuse systemic sclerosis

MATYŁDA SIERAKOWSKA^{1/}, STANISŁAW SIERAKOWSKI^{2/}, JOLANTA LEWKO^{1/}, BARBARA JANKOWIAK^{1/},
KRYSTYNA KOWALCZUK^{1/}, ELŻBIETA KRAJEWSKA-KUŁAK^{1/}

^{1/} Zakład Pielęgniarstwa Ogólnego, Akademia Medyczna w Białymstoku

^{2/} Klinika Reumatologii i Chorób Wewnętrznych, SPSK Akademii Medycznej w Białymstoku

Introduction: Systemic sclerosis (SSc) is one of the most common collagen diseases, which are presently referred to as connective tissue diseases. It is a chronic autoimmune disease. There are several clinical types of scleroderma which differ in their course, possible complications and prognosis. The most characteristic form is limited and diffuse systemic sclerosis. The disease is characterized by the progressive fibrosis of the skin and internal organs, leading to their failure, morphology and blood vessels disorders.

Aim: It is a research work whose aim is to identify the main health problems of patients suffering from systemic sclerosis depending on its clinical form: limited systemic sclerosis (lSSc) and diffuse systemic sclerosis (dSSc); to determine the influence of disease duration on symptom intensification in patients with lSSc and dSSc.

Material: The study group consisted of 63 patients with systemic sclerosis diagnosed according to the criteria of the American Rheumatism Association (ARA), 47 of whom had limited systemic sclerosis (lSSc) (74.6%) and 16 – diffuse systemic sclerosis (dSSc) (25.4%).

Conclusions: The key thing in the complex therapy is to recognize the individual care problems of the patient, to assess their ability to cope with the disease in daily life and to plan care, support, education and help of other professionals. The main aim of individual nursing care is to alleviate ailments, prevent infections, and observe life-threatening conditions and to educate the patient as regards self-care and self-observation.

Key words: clinical forms of systemic sclerosis, disease duration versus symptom intensification

Wstęp: Twardzina układowa (*systemic sclerosis*; SSc) należy do najczęstszych chorób z grupy kolagenoz, zwanych obecnie chorobami tkanki łącznej. Jest chorobą przewlekłą o podłożu autoimmunologicznym. Występuje kilka typów klinicznych sklerodermy, różniących się przebiegiem, występującymi powikłaniami, jak również rokowaniem. Najbardziej charakterystyczna jest twardzina układowa ograniczona i uogólniona. Choroba charakteryzuje się postępującym włóknieniem skóry i narządów wewnętrznych, prowadzącym do ich niewydolności, zaburzeniami morfologii i funkcji naczyń krwionośnych.

Cel pracy: Identyfikacja głównych problemów zdrowotnych pacjentów z twardziną układową w zależności od postaci klinicznej – *limited systemic sclerosis* (lSSc) i *diffuse systemic sclerosis* (dSSc); określenie wpływu czasu trwania choroby na nasilenie objawów chorobowych u pacjentów z lSSc i dSSc.

Materiał: Grupę badaną stanowiło 63 pacjentów z rozpoznaną twardziną układową według kryteriów Amerykańskiego Towarzystwa Reumatologicznego (ARA), w tym 47 chorych z postacią lSSc (74,6%) i 16 z postacią dSSc (25,4%).

Wnioski: W kompleksowym postępowaniu terapeutycznym kluczową sprawą jest rozpoznanie indywidualnych problemów pielęgnacyjnych chorego, określenie jego umiejętności radzenia sobie w życiu codziennym z chorobą i zaplanowanie opieki, wsparcia i pomocy innych profesjonalistów. Priorytetowym celem indywidualnej opieki pielęgniarstwa jest łagodzenie dolegliwości, walka z bólem, profilaktyka zakażeń, obserwacja stanów zagrażających życiu pacjenta oraz edukacja w kierunku samoopieki i samoobserwacji.

Słowa kluczowe: postaci kliniczne twardziny układowej, czas trwania choroby a objawy

Zastosowanie poradnictwa w praktycznej działalności pielęgniarki

The use of advisory in nurse's practical activity

TERESA PASZEK, ZOFIA SIENKIEWICZ, IRENA WROŃSKA

Zakład Pielęgniarstwa Społecznego, Wydział Nauki o Zdrowiu, Akademia Medyczna w Warszawie

Introduction: Nursing advisory is connected to health care in its every spectrum, in all phases of human life and in different health situations. Nurse as a professional and a specialist in nursing field is able to give advice.

Aim: The aim of the study was to assess nurses' knowledge about advisory and its use in practical terms.

Material and method: Research was carried out on a group of 213 nurses working in different hospital wards, in basic care unit and nurses studying at Warsaw Medical University. Research was conducted using the method of diagnostic survey and as a research tool a questionnaire sheet was used. Research was carried out voluntarily and anonymously.

Results: The general knowledge in the field of advisory was given a positively opinion by tested nurses: 52% assessed the knowledge as good, 8% as very good, but 53% of tested nurses still is the opinion that they do not have enough knowledge. 54.9% of nurses think that advice should be realisable, 43.6% think advice should be connected to patient's problems. Stochastic correlation test with the use of χ^2 statistics showed little connotation between age and assessment of knowledge in the field of advisory and between age and types of advisory used in nurse's work.

Conclusions: Research confirmed that nurses in their practical activity use all types of advisory (nursing and health advisory more often than educational, family, circumstantial, legal, liberal and instructional advisory). It was proved that nurses are in need of knowledge in the field of advisory in practical activity.

Key words: advisory, advice, advisor

Wstęp: Poradnictwo pielęgniarskie związane jest z pielęgowaniem zdrowia we wszystkich jego wymiarach, w różnych fazach życia człowieka i w różnych sytuacjach związanych ze zdrowiem. Pielęgniarka jako profesjonalistka i specjalistka z zakresu pielęgnowania może udzielać porad.

Cel: Próba oceny wiedzy z zakresu poradnictwa i jej zastosowanie w praktycznej działalności pielęgniarki.

Materiał i metoda: Badania zostały przeprowadzone wśród 213 pielęgniarek pracujących w różnych oddziałach szpitalnych, podstawowej opiece zdrowotnej i studiujących na Wydziale Nauki o Zdrowiu w Akademii Medycznej w Warszawie. W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety. Badania przeprowadzono anonimowo i dobrowolnie. Kwestionariusz ankiety zawierał 15 pytań i został podzielony na dwie części.

Wyniki: Badane ogólną wiedzę z zakresu poradnictwa oceniły pozytywnie: 52% dobrze, 8% bardzo dobrze, ale 53% badanych uważa, że ich wiedza jest niewystarczająca. Pielęgniarki uważają, że porada powinna być: możliwa do zrealizowania – 54,9%, związana z problemami pacjenta – 43,6%. Test zależności stochastycznej przy użyciu testu χ^2 wykazał słabą zależność między wiekiem a oceną wiedzy z zakresu poradnictwa oraz między wiekiem a rodzajami poradnictwa stosowanymi w pracy pielęgniarki.

Wnioski: Badania potwierdziły wcześniejsze hipotezy, że pielęgniarki w praktycznej działalności częściej stosują poradnictwo: pielęgniarskie, zdrowotne, niż poradnictwo wychowawcze, rodzinne, okolicznościowe, prawne, liberalne i dyrektywne. Pielęgniarkom w pracy zawodowej potrzebna jest wiedza z zakresu poradnictwa.

Słowa kluczowe: poradnictwo, porada, doradca

Nietrzymanie moczu u kobiet jako problem zdrowotny i społeczny

Urinary incontinence in women as a health and social problem

BEATA LEŚNICZAK^{1/}, GRZEGORZ KRASOMSKI^{1/}, WŁODZIMIERZ STELMACH^{2/}, ALINA KOWALSKA^{2/}

^{1/} II Katedra Ginekologii i Położnictwa, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

^{2/} Katedra Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Introduction: Urinary incontinence is a state where involuntary urine leak through urethra makes it difficult for the patient to function in society, at the same time causing problems with hygiene and worsening his living conditions. Women have been suffering for centuries because of this illness.

Aim: To evaluate frequency of urinary incontinence in women and to test chosen risk factors and their influence on frequency of occurrence of this illness.

Material and method: There were 160 women under treatment at the 2nd Gynaecological Clinic Medical University of Lodz. An auditory survey method was used. All correctly filled surveys were handed back by 159 people (99.4%)

Results: In the group of 159 responding women, 29 of them (18.2%) answered the questions included in the survey and confirming the symptoms of urinary incontinence and the answers given by 130 of the tested (81.8%) confirmed lack of such symptoms. Frequency of occurring of urinary incontinence among the tested was high. Almost every five respondent claimed to have symptoms that would prove the existence of this illness. Frequency was influenced by the number of big newborns delivered (over 4000 g), undergoing any gynaecological and urological operations, doing any physical work and high body mass.

Key words: urinary, incontinence, risk factors, frequency of occurring

Wstęp: Nietrzymanie moczu jest stanem, w którym mimowolny wyciek moczu przez cewkę moczową zaburza funkcjonowanie pacjenta w społeczeństwie, powodując trudności w utrzymaniu higieny osobistej i pogorszenie jakości życia. Z powodu tej dolegliwości kobiety cierpią od wieków.

Cel badań: Ocena częstości występowania nietrzymania moczu u kobiet oraz zbadanie wpływu wybranych czynników ryzyka na występowanie tej dolegliwości.

Materiał i metoda: Badaniem objęto 160 kobiet leczonych w II Klinice Ginekologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Posłużono się techniką ankiety audytoryjnej. Prawidłowo wypełnione ankiety oddało 159 kobiet (99,4%).

Wyniki badań: W grupie 159 respondentek 29 kobiet (18,2%) udzieliło odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie świadczące o występowaniu objawów nietrzymania moczu, a odpowiedzi udzielone przez 130 badanych (81,8%) świadczyły o braku tego typu objawów. Częstość występowania nietrzymania moczu wśród badanych była duża. Prawie co piąta respondentka zgłaszała objawy świadczące o występowaniu tej dolegliwości. Na częstość występowania nietrzymania moczu miało wpływ urodzenie dużych noworodków (powyżej 4000 g), przebycie operacji ginekologicznych i urologicznych, wykonywanie pracy fizycznej oraz duża masa ciała.

Słowa kluczowe: nietrzymanie moczu, czynniki ryzyka, częstość występowania

Analiza zachowań zdrowotnych, samooceny oraz zagrożeń zdrowia pielęgniarek studiujących zaocznie

Analysis of health behavior, self-rating and health danger of nurses externally studying

MARTA MUSZALIK^{1/}, JACEK KLAWE^{2/}, ALICJA MARZEC^{3/}, KORNELIA KĘDZIORA-KORNATOWSKA^{1/}

^{1/} Katedra i Klinika Geriatrii, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

^{2/} Zakład Epidemiologii, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

^{3/} Zakład Pielęgniarstwa Społecznego, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Introduction: Nurses with regard for the acquire medical knowledge should have a rational, critical and more conscious attitude to shaping health behaviour. Society on the other hand need from the medical profession representatives pattern of behaviour worthy of imitation. Invaluable part in propagation of pro-health attitude play nurses, both in opened and closed care.

Aim: The aim of the study was a assessment of health behaviours of nurses externally studying and analysis of self-rating of health and its risks.

Material and method: The studied group made up nurses working and externally studying on complementary studies and on uniform master's studies on WNoZ CM in Bydgoszcz and on The Department of Public Health WSHE in Włocławek. The study includes 225 nurses. The studies were carried out by a diagnostic poll method with use of survey technique. The research tool was an author's questionnaire, containing opened and half-opened questions.

Results: Most of the studies nurses define one's health as good. To ailments often reported by nurses belong physical and psychical tiredness, head and spine aches, nervousness and irritation, feeling of depression and insomnia. Most of the studied people (73.8%) did not give in our research any serious illnesses. While over 26% of the studied people declare illnesses of the motor, digestive and respiratory system and other.

Conclusions: 1. The most important risk for health constitute low physical activity, irrational nutrition and overweight the studied people showed and low feasibility of prophylactic examination. 2. Quite high self-rating of health does not correlate with recorded health behaviours. 3. Promotional and prophylactic influence of health service should also concentrate on its representatives.

Key words: healthy behaviours, pro-healthy attitude

Wstęp: Pielęgniarki ze względu na posiadaną wiedzę medyczną powinny mieć racjonalny, krytyczny i bardziej świadomy stosunek do kształtowania zachowań zdrowotnych. Społeczeństwo natomiast wymaga od przedstawicieli zawodów medycznych wzorów zachowań godnych naśladowania. Nieocenioną rolę w propagowaniu postaw prozdrowotnych odgrywają pielęgniarki, zarówno w opiece otwartej i zamkniętej.

Cel badań: Ocena zachowań zdrowotnych pielęgniarek studiujących zaocznie oraz analiza samooceny zdrowia i jego zagrożeń.

Materiał i metoda: Grupę badawczą stanowiły pielęgniarki pracujące i studiujące zaocznie na studiach pomostowych i jednolitych studiach magisterskich na WNoZ CM w Bydgoszczy oraz Wydziale Zdrowia Publicznego WSHE we Włocławku. Badaniami objęto 225 pielęgniarek. Badania wykonano metodą sondażu diagnostycznego przy użyciu techniki ankiety. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety, zawierający pytania zamknięte i półotwarte.

Wyniki badań: Większość badanych pielęgniarek określiło swoje zdrowie jako dobre. Do często zgłaszanych przez pielęgniarki dolegliwości należały: zmęczenie fizyczne i psychiczne, bóle głowy i kręgosłupa, zdenerwowanie i rozdrażnienie, uczucie przygnębienia i bezsenność. Większość badanych osób (73,8%) nie podało w naszym badaniu żadnych poważnych chorób. Natomiast łącznie 26% badanych deklaruje choroby układów: ruchu, pokarmowego, oddechowego i innych.

Wnioski: 1) Największe zagrożenie dla zdrowia stanowi niska aktywność fizyczna, nieracjonalne odżywianie i nadwaga występująca u części badanych osób oraz niska wykonywalność badań profilaktycznych. 2) Dość wysoka samoocena zdrowia nie koreluje ze stwierdzonymi zachowaniami zdrowotnymi. 3) Oddziaływania promocyjne i profilaktyczne służby zdrowia winny skupić się również na jej przedstawicielach.

Słowa kluczowe: zachowania zdrowotne, postawa prozdrowotna

Działalność samorządu zawodowego w opinii pielęgniarek i położnych

Activity of the self-government in the opinion of nurses and midwives

ZOFIA JEMIELJAŃCZUK^{1/}, JOLANTA LUBICZ-SIENICKA^{2/}

^{1/} Samodzielny Publiczny Dziecięcy Szpital Kliniczny, Akademia Medyczna w Białymstoku

^{2/} Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny, Akademia Medyczna w Białymstoku

Introduction: Present nurses and midwives meet many problems of ethical nature in professional work. In order to perform the tasks well, it is necessary to be directed by the professional values. Professional self-government also takes care of proper practice.

Aim: The purpose of the research was to collect information and opinions about activity of the Professional Self-Government of Nurses and Midwives and to determine the knowledge of the Code of Professional Ethics of Nurses by this professional group.

Material and method: The questionnaire which was distributed to 90 nurses and midwives working in public health institutions in the province of Podlasie served as a research tool. The largest group are respondents with 11-20 years of seniority (38.8%) and 21-29 years of seniority (36.5%). More than a half of them (57.6%) have a specialization.

Results and conclusions: 83.6% of nurses and midwives declared the knowledge of the activities of Professional Self-Government. 80.0% of them generally mentioned 1-2 tasks. Analyzing the survey it is possible to state that nurses/midwives appreciate and respect the dignity of their profession. 78.8% of them think that the knowledge of the rules of ethical behavior is equivalent with their observances in the professional practice. Verification of the questionnaire has revealed: 1. Very superficial acquaintance of the tasks of the self-government. Even though large group mentioned the tasks, they were not always right and precise. 2. The respondents showed the knowledge of the deed acts like: Act on the Professions of Nurse and Midwife, Code of Professional Ethics of Nurses, Act on the Self-Government of Nurses and Midwives. There were problems showing other acts. 3. Majority knows that District Court can deprive the nurse/midwife of practice right. 4. People who filled the questionnaire up know in what circumstances nurse/midwife has the right to refuse participating in operations or medical experiments.

Key words: union trade, moral code, vocational ethics

Wstęp: Obecnie pielęgniarki i położne napotykać w pracy zawodowej wiele problemów natury etycznej. Aby dobrze wypełniać swoje zadania, trzeba kierować się wartościami i zasadami zawodowymi. Nad właściwym wykonywaniem zawodu czuwa również samorząd zawodowy.

Cel badań: Zebranie informacji, opinii i ocen na temat działalności samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych oraz określenie znajomości zasad Kodeksu Etyki Zawodowej przez tę grupę zawodową.

Materiał i metoda: Za narzędzie badawcze posłużyła ankieta, rozdana wśród 90 pielęgniarek i położnych pracujących w placówkach ochrony zdrowia na terenie woj. podlaskiego. Najliczniejszą grupę stanowili respondenci ze stażem pracy 11-20 lat (38,8 %) oraz 21-29 lat (36,5%). Ponad połowa (57,6%) posiadała specjalizację.

Wyniki badań i wnioski: Znajomość zakresu działania samorządu zawodowego deklarowało 83,6% pielęgniarek i położnych; z tego 80,0% wymieniło ogólnikowo po 1-2 zadania. Analizując ankietę można stwierdzić, że pielęgniarki (położne) cenią i szanują godność swojego zawodu. 78,8% uważa, że znajomość zasad etycznego postępowania jest równoznaczna z ich przestrzeganiem w praktyce zawodowej. Weryfikacja ankiety ujawniła: 1) Bardzo pobieżną znajomość zadań samorządu. Pomimo, że duża grupa badanych wymieniła zadania, nie zawsze były one trafnie sprecyzowane. 2) Respondenci wykazali, że znają takie akty prawne jak: Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej, Kodeks Etyczny, Ustawa o samorządzie pielęgniarek i położnych. Ze wskazaniem innych były problemy. 3) Zdecydowana większość zdaje sobie sprawę, że Okręgowy Sąd może pozbawić pielęgniarkę (położną) prawa wykonywania zawodu. 4) Ankietowani wiedzą, w jakich okolicznościach pielęgniarka (położna) ma prawo odmówić udziału w zabiegach i eksperymentach medycznych.

Słowa kluczowe: związek zawodowy, kodeks etyczny, etyka zawodowa

Satysfakcja pielęgniarek z pracy zawodowej

Nurses' job satisfaction

MONIKA KORBEL-PAWLAS^{1,2/}, JOLANTA SUŁEK^{1,2/}, ADAM PAWLAS^{1/}, MARIA ŁYŻNICKA^{2/}

^{1/} Uniwersytecki Szpital Ortopedyczno-Rehabilitacyjny w Zakopanem

^{2/} Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu

The nursing care is necessary for ensuring the optimal health care to society generally. The priority of every part of the nursing profession ought to make every endeavour to reach a high quality of service. The safe work is a very important element, which influences the quality of work too. It is reflected in the nurses' professional life. The safe job means a suitable level of work conditions and a proper relationship between the personnel and the boss.

Key words: nursing care, satisfaction, conditions, relationship

Opieka pielęgniarska jest niezbędna do zapewnienia optymalnej opieki zdrowotnej społeczeństwa w szerokim znaczeniu. Priorytetem każdego działania w pracy zawodowej pielęgniarek powinno być dążenie do osiągnięcia wysokiej jakości świadczonych usług. Także bezpieczna praca jest bardzo istotnym elementem wpływającym na utrzymanie jakości opieki. Znajduje to swoje odbicie również w życiu zawodowym pielęgniarek. Bezpieczna praca to między innymi odpowiedni poziom warunków pracy oraz prawidłowe relacje personelu w kontaktach z przełożonymi.

Słowa kluczowe: opieka pielęgniarska, satysfakcja, warunki, kontakty interpersonalne

Komunikowanie terapeutyczne pielęgniarek z pacjentami niepełnosprawnymi

Nurses' therapeutic communication with disabled people

BOGUSŁAWA RYŚ, TERESA GRZYWNA, GRAŻYNA FRANEK, JOANNA ZALEWSKA-PUCHAŁA

Wydział Nauk o Zdrowiu, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej

Introduction: Disability is one of the serious problems in the modern world. There is an assumption that there are more than 500 million disabled people in the world. Therapeutic human relation is very important for these people because it helps them cope with helplessness, stress, it brings them back hope, it makes them more active.

Aim: The aim of the studies was to examine nurses' knowledge of human relations and to find out the views of disabled people regarding intercommunication with nurses.

Material and method: The method of diagnostic survey was applied in the research. The questionnaires for nurses and patients included questions, which were referring to the existing and used knowledge of a nurse considering human relation with patients. This research was carried out in rehabilitation hospital. The research was conducted among patients (30 people). All nurses on the ward (14) have taken part in the research.

Results: The carried out research shows that most of the nurses are not prepared for the therapeutic intercommunication with the patients. In their opinion the lack of training and the lack of such subjects and courses in medical high schools is to be blamed. None of the nurses who have taken part in the research was able to name at least one of the verbal communication techniques. However half of the nurses know two of the non-verbal communication techniques. Half of the examined patients could get help from nurses regarding a better understanding of their own health situations. However, one third of the patients got help regarding motivations for learning how to be in depended and how to cope with illness. The majority of disabled people, who have taken part in the research, consider the intercommunication with nurses as positive.

Conclusion: To improve the quality of the nursing services and to provide a better comfort and a proper care to disabled people in the hospital, the standards of communication between nurses and disabled people should be made more common and better known.

Key words: therapeutic human relation (therapeutic intercommunication), disability, nurse

Wstęp: Niepełnosprawność jest jednym z poważnych problemów współczesnego świata. Przyjmuje się, że na świecie żyje ponad 500 mln osób niepełnosprawnych. Dla tej grupy osób właściwa komunikacja o charakterze terapeutycznym ma szczególne znaczenie w opanowaniu bezradności, stresów, w przywróceniu nadziei, pobudzeniu do aktywności.

Cel badań: Poznanie wiedzy pielęgniarek z zakresu komunikowania, stosowanych technik komunikowania oraz poznanie opinii osób niepełnosprawnych dotyczących komunikowania się z pielęgniarkami.

Materiał i metoda: W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, posłużono się techniką ankietową. Przygotowano autorski kwestionariusz dla pielęgniarek i pacjentów dotyczący komunikowania się. Badania przeprowadzono w BZ LR. Badaniem objęto 30 pacjentów oraz wszystkie 14 pielęgniarek pracujących na oddziale.

Wyniki badań: Większość pielęgniarek jest nieprzygotowana do terapeutycznej komunikacji z pacjentami, przyczyn upatrują one w braku szkoleń oraz braku treści z tego zakresu w nauczaniu na poziomie Liceum Medycznego. Żadna z badanych pielęgniarek nie potrafiła podać techniki komunikowania werbalnego. Połowa badanych osób zna 2 techniki komunikowania pozawerbalnego. Na pomoc ze strony pielęgniarek w zakresie lepszego zrozumienia własnej sytuacji zdrowotnej mogła liczyć połowa badanych pacjentów, natomiast 1/3 respondentów uzyskała pomoc w wzbudzeniu motywacji do uczenia się samodzielności i walki z chorobą. Większość pacjentów komunikowanie z pielęgniarką ocenia pozytywnie.

Wniosek: W celu poprawy jakości usług pielęgniarskich oraz opieki nad osobami niepełnosprawnymi należy opracować i upowszechnić standardy komunikowania się pielęgniarek z pacjentami.

Słowa kluczowe: komunikacja o charakterze terapeutycznym, komunikowanie terapeutyczne, niepełnosprawność, pielęgniarka

Współczesna medycyna ludowa na wsi

Current folk medicine in the village

MARIA CISEK, ADRIAN MOLANDA, AGNIESZKA GNIADK, IZABELA CHMIEL

Zakład Pielęgniarstwa Środowiskowego, Instytut Pielęgniarstwa i Położnictwa, Wydział Ochrony Zdrowia, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Introduction: Throughout centuries folk medicine was the only available form of health care in the country. It combined several interconnected factors such as: religion, magic, tradition, attitude to health care, fringe medicine therapists, self treatment and the idea of the whole village functioning as a support group. Nowadays, along with deteriorating financial status of country people, folk and complementary medicine is becoming more and more popular.

Aim: The research was aimed at recognising features of folk medicine present among women living in the country.

Material and method: The survey was carried out among 102 women living in the village of Januszkowice, all of whom had their own families.

Results and conclusions: The women taking part in the research considered health to be the act of God's grace and believed that early detection of the disease is essential in the therapeutic process. They often undertake self treatment using ready-made medicines as well as herbs. The examined group is a religious and local community tied by strong bonds.

Key words: folk medicine, complementary medicine, women, country

Wstęp: Medycyna ludowa przez stulecia była jedyną dostępną formą opieki zdrowotnej na wsi. Złożona jest z wielu wzajemnie połączonych czynników: religii, magii, tradycji, stosunku do służby zdrowia, terapeutów medycyny nieoficjalnej, samoleczenia oraz wsi jako grupy wsparcia. Obecnie wraz z pogorszeniem statusu materialnego mieszkańców wsi medycyna ludowa i komplementarna staje się bardziej popularna.

Cel badania: Poznanie występujących cech medycyny ludowej wśród kobiet zamieszkałych we wsi.

Materiał badawczy stanowiły 102 kobiety posiadające własne rodziny zamieszkałe we wsi Januszkowice.

Wyniki badań i wnioski: Badane kobiety postrzegają zdrowie jako łaskę Boga, a decydujące znaczenie w procesie terapeutycznym ma wczesne wykrycie choroby. Często podejmują samoleczenie wykorzystując gotowe leki i zioła. Badana grupa stanowi wspólnotę religijną i lokalną wsi połączoną silną więzią.

Słowa kluczowe: medycyna ludowa, medycyna komplementarna, kobiety, wieś